

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΙΙΙ
Β' ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
Θέμα: Είναι αυτό που βλέπουμε?

Το αντιληπτικό και εννοιολογικό περιεχόμενο της αισθητικής μορφής.
Ψυχογεωγραφικά παιχνίδια. Περιπλάνηση

3^ο τμήμα
Υπ.Καθηγητής
Τάκης Κοζόκος – γλύπτης

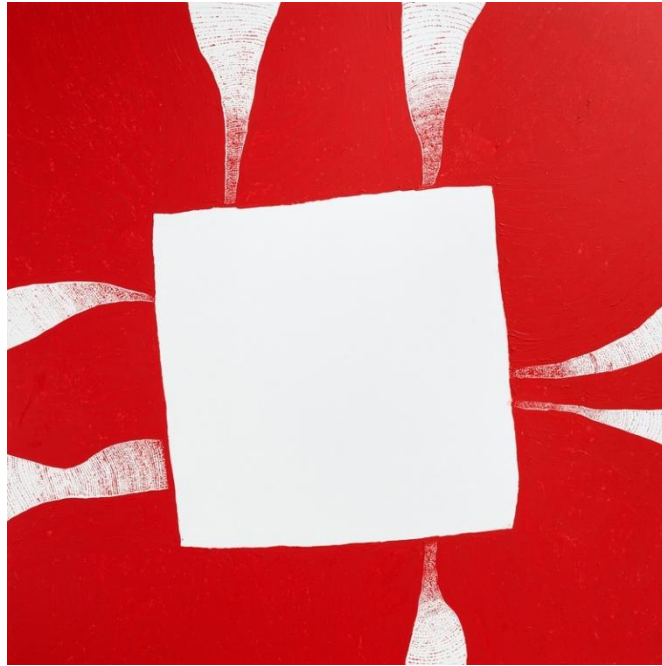
Το NEO blog του μαθήματος υπάρχει στην διεύθυνση:

<http://www.blogeikastika.gr>

email takiskozokos@gmail.com
web www.takiskozokos.gr

2^{ες} Σημειώσεις Μαθήματος 2018-19

Είναι αυτό που βλέπουμε?

Η εμπειρία μέσω των αισθήσεων

(το παράδειγμα του ήχου)

<https://www.youtube.com/watch?v=rOlxuXHWfHw>

“Ένας άνθρωπος περπατά στο χιόνι. Μπορείς να καταλάβεις τη θερμοκρασία από τον ήχο των βημάτων του. Αυτός είναι ένας διαφορετικός τρόπος να αντιλαμβανόμαστε το περιβάλλον. Η αισθητήριακή εμπειρία είναι αδιαίρετη, όλες οι πληροφορίες είναι αλληλένδετες μεταξύ τους.”

R. Murray Schafer, Καναδός Μουσικός.1993.

Julian Treasure at TEDGlobal 2012

Why architects need to use their ears

https://www.ted.com/playlists/25/architectural_inspiration

Τι σημαίνει η απουσία ήχου;

Ο Pallasma, όπως αντίστοιχα και ο Zumthor, αναφέρθηκαν εκτενώς στην αίσθηση της ακοής ως προς την αντίληψη του χώρου ή αν το θέσουμε αλλιώς, αναφέρθηκαν στο θέμα του ήχου και τη σημασία του για τη δημιουργία ατμόσφαιρας σε ένα χώρο.

Με αφορμή τα παραπάνω, μπορούμε να αναφερθούμε σε ένα παράδειγμα χώρου με ιδιαίτερες ακουστικές συνθήκες, τον ανηχοϊκό θάλαμο. Ο ανηχοϊκός θάλαμος είναι ένας χώρος σχεδιασμένος έτσι ώστε να απορροφά κάθε αντανάκλαση του ήχου. Σε συνδυασμό με την μόνωση από κάθε εξωτερικό ήχο, δημιουργείται ένα περιβάλλον στο οποίο επικρατεί απόλυτη ησυχία. Οι συνθήκες ενός τέτοιου τόπου επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό τις αισθήσεις του ανθρώπου, 'παίζοντας' με την αντίληψή μας και τη μετάφρασή της σε πραγματικό βίωμα.

Στον ανηχοϊκό θάλαμο των Εργαστηρίων Orfield στην Νότια Μιννεάπολη, πραγματοποιούνται διάφορα πειράματα και κυρίως έλεγχοι πάνω στο ποσοστό του θορύβου που παράγεται από διάφορα προϊόντα.

Όσον αφορά τον άνθρωπο όμως, έχει παρατηρηθεί ότι παρ' όλο που ένας χώρος χωρίς φασαρία και θορύβους θα φάνταζε το ιδανικό μέρος για ηρεμία και περισυλλογή, η παραμονή στο ανηχοϊκό θάλαμο δεν αποτελεί καθόλου ευχάριστη εμπειρία για την πλειοψηφία όσων επιχειρήσαν να βιώσουν την αίσθηση της απόλυτης ησυχίας. Για την ακρίβεια, κανένας δεν έχει καταφέρει να παραμείνει στον θάλαμο για παραπάνω από 45 λεπτά.

“Όταν επικρατεί ησυχία, τα αυτιά προσαρμόζονται. Όσο πιο ήσυχος ένας χώρος, τόσο πιο πολλά πράγματα ακούει κανείς. Ακούει την καρδιά του να χτυπάει, τα πνευμόνια του να αναπνέουν, το αίμα να κυλάει στις φλέβες του... Στον ανηχοϊκό θάλαμο, ο ήχος γίνεται εσύ.”

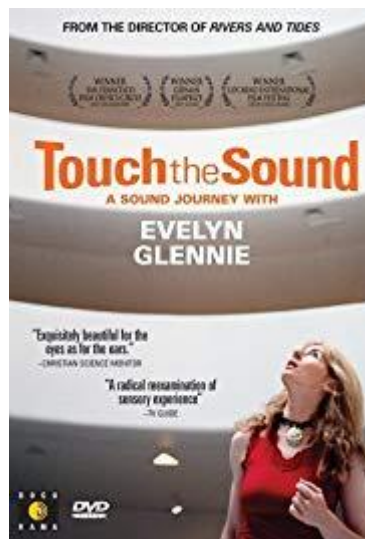
*“Όταν επικρατεί ησυχία, τα αυτιά προσαρμόζονται.
Όσο πιο ήσυχος ένας χώρος, τόσο πιο πολλά πράγματα
ακούει κανείς. Ακούει την καρδιά του να χτυπάει, τα
πνευμόνια του να αναπνέουν, το αίμα να κυλάει στις
φλέβες του... Στον ανηχοϊκό θάλαμο, ο ήχος γίνεσαι εσύ.”*

*“Ο άνθρωπος προσανατολίζεται κατά ένα μεγάλο ποσοστό
από τους ήχους που ακούει.
Στον ανηχοϊκό θάλαμο δεν υπάρχει κανένα τέτοιο στοιχείο.”*

5 ways to listen better | Julian Treasure

<https://www.youtube.com/watch?v=cSohjIYQI2A>

TOUCH THE SOUND (Trailer)

<https://www.youtube.com/watch?v=XVeBve55kmc>

Touch the Sound (1/5)
...ένα απόσπασμα της ταινίας εδώ:

<https://www.youtube.com/watch?v=i4fZwMDUZcl>

Η Έβελιν Γκλένι μας διδάσκει να ακούμε

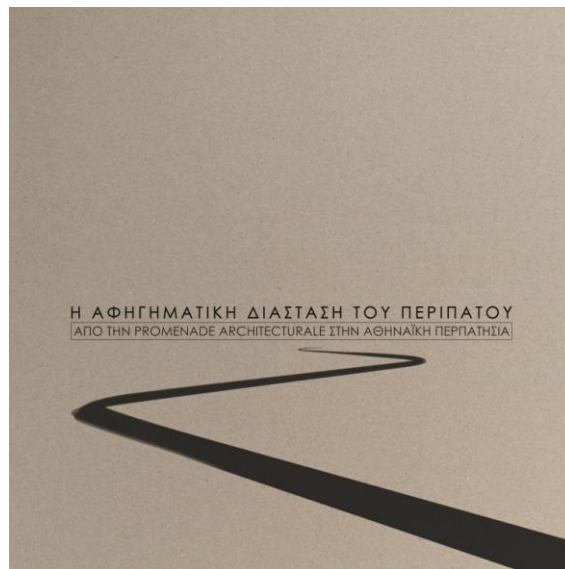
https://www.ted.com/talks/evelyn_glennie_shows_how_to_listen?language=el

Σε αυτή την εκρηκτική παράσταση, η κωφή περκασιονίστα Έβελιν Γκλένι εξηγεί πως το να ακούμε μουσική ...

Ντοκιμαντέρ
Έλληνες Αρχιτέκτονες - ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΙΚΙΩΝΗΣ
<https://www.youtube.com/watch?v=B8dpCuzGvSA>

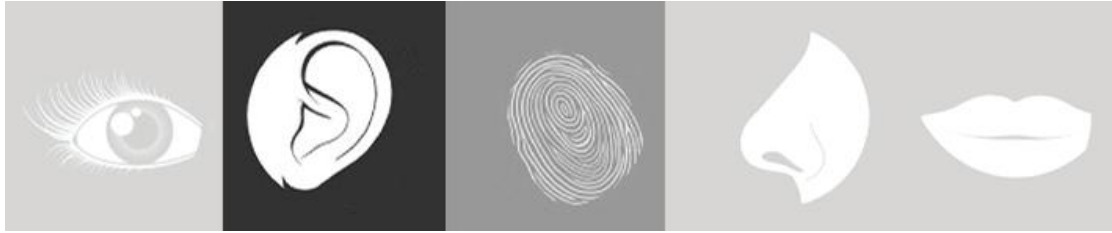
«Για τη συναισθηματική μας φύση, η σύλληψη της “ύλης” δεν είναι ανεξάρτητη από τη θερμοκρασία και την κράση της ατμόσφαιρας, από την ένταση και την ποιότητα του φωτός.
Έτσι, για να μιλήσω μόνο για “φυσικά” παραδείγματα.
Ο χώρος είναι για το συναίσθημα μικρότερος στη ζέστη και μεγαλύτερος στο κρύο.
Το βάρος της ύλης είναι μεγαλύτερο στη ζέστη.
Το σχήμα, οξύτερο στο κρύο.), ...

"Περπατώντας επάνω σε τούτη τη γη,
η καρδιά μας χαίρεται με την πρώτη χαρά του νηπίου
την κίνησή μας μέσα στο χώρο της πλάσης,
την αλληλοδιάδοχη τούτη καταστροφή κι αποκατάσταση της ισορροπίας
που είναι η περπατησιά.

Ο Rodin, αναλύοντας την ανθρώπινη περπατησιά, καταλήγει με θαυμασμό:
"Ο άνθρωπος είναι ένας ναός που βαδίζει".

Δημήτρης Πικιώνης, Συναισθηματική τοπογραφία, (1935)

Όλες οι αισθητηριακές εντυπώσεις συνδέονται και συνομιλούν μεταξύ τους σε ένα υποσυνείδητο επίπεδο. Η θεωρία Gestalt με κάποιο τρόπο υπογραμμίζει πως οι αισθήσεις μας δεν είναι ξεκομμένες, ο εγκέφαλος κάνει περίεργους συνδυασμούς και ότι η εμπειρία μας είναι πολύ πλουσιότερη αισθητηριακά από όσο ίσως νομίζουμε.

THE ARCHITECTONICS OF MUSIC

<https://vimeo.com/110153847>

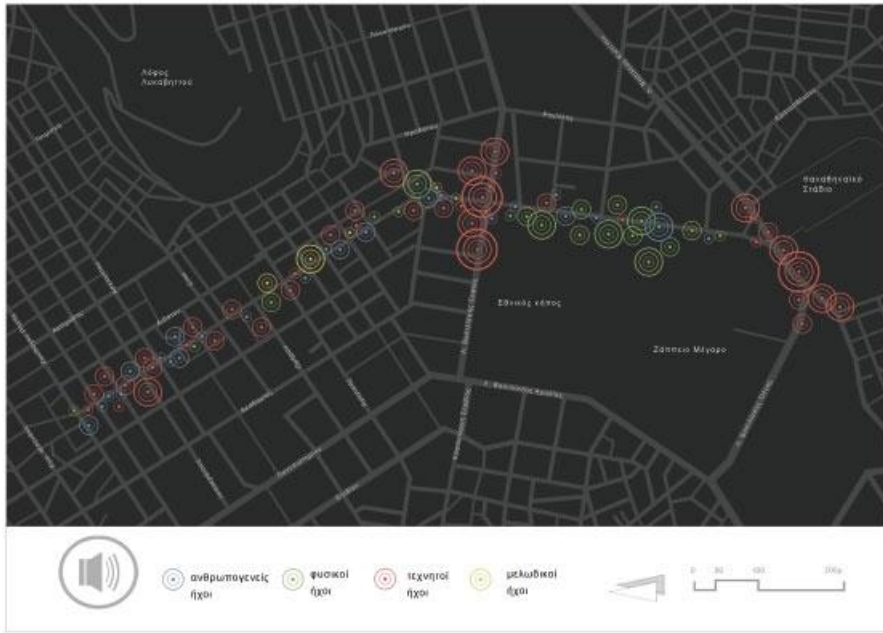

<http://architectonicsofmusic.com/>

Παραδείγματα για την εργασία σας.

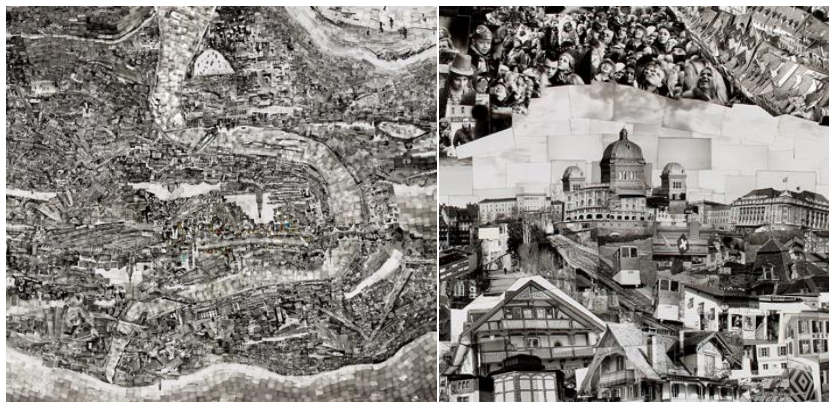
Ένας από τους βασικούς στόχους αυτής της εργασίας είναι η αφύπνιση των αισθήσεων σας. Για τον λόγο αυτό πρέπει να γίνεται μία προσπάθεια προσέγγισης μιας πιο προσωπικής ερμηνείας του χώρου η οποία προκαλεί συναισθήματα, συνειρμούς και αναμνήσεις πολύ διαφορετικά για τον καθένα.

«Ψυχογεωγραφικές» Αποτυπώσεις σε χάρτη.

Οι «Διοραματικοί» χάρτες του...

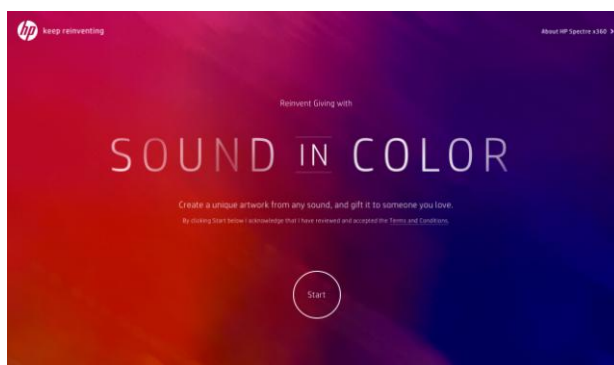
SOHEI NISHINO

IN MAKING HIS DIORAMA MAPS, NISHINO COMBINES PHOTOGRAPHY, COLLAGE, CARTOGRAPHY AND PSYCHOGEOGRAPHY TO CREATE LARGE PRINTS OF URBAN LANDSCAPES.

<https://www.michaelhoppengallery.com/artists/25-sohei-nishino/video/>

Η καλλιτέχνης που ζωγραφίζει τη μουσική

<https://vimeo.com/200139970>

Video επιλογές

Ταινίες.

Ντοκιμαντέρ:

Προτάσεις για videos σχετικά με το θέμα.

Περιπλάνηση στην πόλη.

Ταινία **Αγέλαστος Πέτρα | Mourning Rock**

(official trailer - 2000)

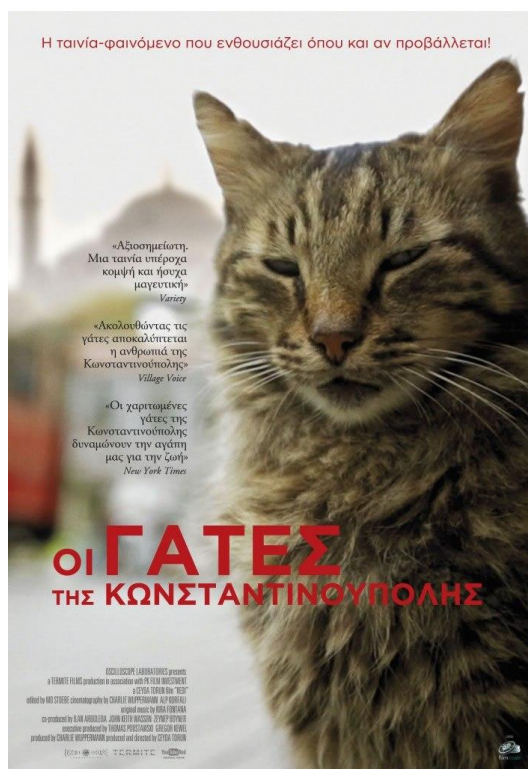
<https://www.youtube.com/watch?v=iGPGT7YBdms>

Το ντοκιμαντέρ «Αγέλαστος Πέτρα» αποτελεί μια περιπλάνηση δέκα σχεδόν χρόνων στην Ελευσίνα. Μια γνωριμία με τους κατοίκους της, ένας φόρος τιμής στην ιερότητά της, αλλά και μία αποτύπωση της καταστροφής που επέφερε η εκβιομηχάνισή της. Το συγκλονιστικό ντοκιμαντέρ του Φίλιππου Κουτσαφτή, δεκαέξι χρόνια μετά την πρώτη του προβολή, έρχεται να αποδείξει ξανά την διαχρονική του αξία. Οι υπέροχες μουσικές του Κωνσταντίνου Βήτα και η αρμονική αφήγηση του σκηνοθέτη, συμπληρώνουν το μοναδικό σκηνικό, που περιτέχνα φιλοτεχνείται στο ντοκιμαντέρ η «Αγέλαστος Πέτρα».

Ταινία **Kedi**
2016 · Ντοκιμαντέρ

ΟΙ ΓΑΤΕΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

<https://www.youtube.com/watch?v=fIWQL0aSPBY>

Η καθημερινότητα της τούρκικης μεγαλούπολης μέσα από την ιστορία μερικών από τις γάτες της. Σκηνοθεσία της Ceyda Torun

Βιβλιογραφία.

- Δημήτρης Πικιώνης, Συναισθηματική τοπογραφία, (1935)
- «Αρχιτεκτονικό & Μουσικό», Νίκος Τσινίκας, University Studio Press
- «Η Μουσική του Πυθαγόρα», Kitty Ferguson, Εκδόσεις Τραυλός
- «Η Μουσικοπαιδαγωγική τον 20ο αιώνα», Παυλίνα Καραδήμου – Λιάτσου, Edition Orpheus
- «Για το πνευματικό στην τέχνη», Wassily Kandinsky, Εκδόσεις Νεφέλη – Βιβλιοθήκη τέχνης
 - «Σημείο – Γραμμή – Επίπεδο», Wassily Kandinsky, Εκδόσεις Δωδώνη
- «Εισαγωγή στη μουσική γλώσσα – γλώσσα και φιλολογία της μουσικής», Αλέκος Λαϊνάς, Εκδόσεις Φίλιππος Νάκας
- «Σχέσεις μεταξύ ήχου και μουσικής», Κατερίνα Δεληγιαννίδου (Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής ΑΤΕΙ Αθήνας, Σεμινάριο Τελειοφοίτων)
 - «Περί Αρχιτεκτονικής», Βιτρούβιος
- «Η αρχιτεκτονική ως τέχνη», Παναγιώτης Μιχαηλός, Εκδόσεις Ιδρύματος Μιχαηλός

- Σάββας Κονταράτος. Η Εμπειρία του Αρχιτεκτονημένου Χώρου και το Σωματικό Σχήμα. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη. 1983, σελ. 53
- Χάιντεγκερ, Μάρτιν. Η προέλευση του έργου τέχνης. (μτφρ. Γιάννης Τζαβάρας). Αθήνα: Εκδόσεις 5ωδώνη, 1986
- Μπενβενίστ, Μπαρτ, Ντεριντά, Πιρς, Φουκώ. Κείμενα σημειολογίας.(μτφρ. Κωστής Παπαγιώργης). Αθήνα: Νεφέλη, 1981
- Καστοριάδης, Κορνήλιος. Ο θρυμματισμένος Κόσμος. Αθήνα: ύψιλον/βιβλία, 1992
 - Καστοριάδης, Κορνήλιος. Χώροι του ανθρώπου. Αθήνα: ύψιλον/βιβλία, 1995
- Levi-Strauss, Claude. Μύθος και Νόημα. (μτφρ. Βαγγέλης Αθανασόπουλος). Αθήνα: Εκδόσεις Καρδαμίτσα, 1986.
- Lyotard, Jean-Francois. Η Μεταμοντέρνα Κατάσταση. (μτφρ. Κωστής Παπαγιώργης). Αθήνα: Εκδόσεις «Γνώση», 1988
 - Le Corbusier, LE MODULOR, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 1971.

...μια πάντα ενδιαφέρουσα επίσκεψη στο ...

<http://www.ted.com/topics/architecture>

<https://experiencingarchitecture.com/>

Πάμπλο Πικάσο:
Ο σκοπός της τέχνης είναι να
ξεπλένει την ψυχή μας από τη
σκόνη της καθημερινότητας».

ΤΕΛΟΣ

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του
διδάσκοντα.- email: takiskozokos@gmail.com